

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Samuelis De Cocceji, Henr. Fil. Sacrae Regiae Majestatis
Borussicae Magni Cancellarii, A Consiliis Sanctioribus
Status Et Rei Bellicae, Ordinis Nigrae Aquilae Equitis Etc.
Jus Civile Controversum Ubi ...**

Opus Ad Illustrationem Compendii Lauterbachiani ...

Cocceji, Samuel von

Lipsiae, 1766

LIB. III. TIT. III. De Procurat.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9044

Ubi tamen nec quorumlibet hominum, sed cordatorum; nec horum quodlibet iudicium, sed sanum intelligitur: uti arbitrium boni viri dicitur, non quod vir, etsi bonus, arbitratur, sed quod arbitri eum decet; *L. 41. §. 4. in fin. ff. de Fidei. lib.* adeoque quod, ut scholæ loquuntur, in abstracto iustum honestumque est. *l. 30. princ. ff. de oper. libert.* More Stoicorum, qui cum de sapientia, iustitia &c. agunt, in concreto hominem sapientem, iustum &c. repræsentant: in pluribus autem Jcti Stoicæ disciplinæ, seu moralibus præ cæteris optime accommodatæ, morem imitari solent. Neque voces illæ, existimatio, opinio &c. tantum active pro hominum iudicio, sed & vulgo passive pro eorum merito accipiuntur; *d. l. 3. C. de injur. d. l. 6. §. 1. C. de Postul. Et simil. Vid. Diss. Par. 1. de arbitr. bon. vir.*

Qv. X. Quis nam sit effectus levis notæ maculæ?

Laut. p. 64. verb. De effect. Au in jus. **R**ESP. (1) Si talis persona instituta sit, fratres habent querelam inofficiosi testamenti. *L. 27. C. inoff. test.* (2) Ita notati excluduntur a dignitate, si alii competitores habiles adsint, *L. 3. §. 2. Decur.* (3) Non sunt testes omni exceptione majores, imprimis in criminalibus, *L. 3. pr. Testib. Struv. §. 20. h. nisi alii deficient. arg. L. 3. §. 2. Decur.* (4) Excluduntur ab opificiis. Unde nec castratores suum admitti sunt in Principatu Halberstadiensis, licet privilegio Imperatoris id impetraverint: Secus si vitæ genus mutant.

NOT. Inter hos recenserentur spurii, *Vid. Laut. h.* Aliique filii, quorum parentes, fordium vitæ genus ducunt, *Laut. h.* idque ob præsumtam degenerationem. Hinc tamen colligo, cessare hanc maculam, si contrarium appareat, & ipsi vitæ integritate ac morum honestate emineant. *arg. d. l. 3. §. 2. Dn. Stryk. U. M. h. §. 6.*

LIB. III. TIT. III.

DE

PROCURAT.

Qv. I. An jure Civili vel Canonico procurator omnium bonorum differat ab eo, qui cum libera datus est, ita ut hic plus possit?

NEG.

NEG. (1) Quia tantum tres species procuratorum recensentur in *Laut. p. jure, generalis, specialis, & in rem suam, L. 12. Et seq. Pañ. L. 64 verb. 17. in f. Jurej. L. 11. §. f. Et LL. seq. pignor. act. plenissima ergo potestas administrandi est penes eum, qui generalem bonorum administrationem habet, L. 10. C. procur. Sive addita sit vox libera, five non sit: nam administratio universalis seu indefinita semper libera est, quia non est restricta. (2) Quod liberæ proprium dicitur, scil. solvere, *L. 59. h. tribuitur quoque universali L. 87. solut. L. 20. §. 1. Novat.* (3) Filio peculii administratio in genere dicitur competere, *L. 46. pecul. l. p. §. 3. Div. præfer. L. f. Nov.* At eadem dicitur libera in *L. 48. Pecul. L. 7. Donat.**

(4) Generalis omnia potest quæ intra fines administrationis sunt; quia nihil exceptum est. *d. l. 17. in f. L. 1. §. 1. Off. proc. caes.* Sed ultra hos terminos nec cum libera aliquid potest, quia & illius tantum est administrare, non perdere, *L. 7. pr. donat. L. 66. in f. Mand. L. f. Cur. fur. L. 1. §. 1. ff. Off. proc. caes.* Neque (5) ullibi quædam differentia constituta probari poterit; Sane illa quæ *Struv. in Evol. ad h. §. 25.* his rationibus regerit, nullius sunt momenti.

OBJ. (1) Quod procurator cum libera possit alienare, donare &c. *L. 7. Donat. L. 58. h.*

RESP. Hoc plane falsum est; quia donare sua natura excedit fines omnis administrationis. *L. 1. §. 1. Off. Proc. caes.* & donare non est administrare sed perdere. *L. 7. pr. don. L. 16. C. Adm. tut.* Quod vero in casu *d. l. 7. §. 1. Et §. 3.* filio permittitur donare, non inde est, quod vox libere adjecta est (nam id expresse negatur in *L. 7. pr. eod.*) Sed quia pater in istis casibus specialibus concessio peculio filios, qui in dignitate est, præsumitur facultatem donandi quoque concessisse, *d. §. 3. voc. videri.* quia sine sumtu & liberalitate dignitatem tueri vix potest.

OBJ. (2) *L. 7. §. 1. Pecul.* Ubi videtur distingui inter administrationem simplicem & liberam, atque hanc in specie concedendam esse, non illam, asseritur.

RESP. Non ibi quæritur de administratione peculii libera vel non libera concessa: Sed an servus possit administrare peculium, si a domino, forte quia infans vel furiosus est, in specie concessum non sit. Et videbatur negandum; quia servus non potest habere peculium nisi concedente domino. At Ulpianus distinguit, an jam ante, v. g. ab infantis patre concessa fuerit peculii

administratio, tunc non opus esse nova concessione domini, sed sufficere non adimi. Si vero novum peculium novaque administratio servo conceditur, tum alia causa est, nam hæc specialiter concedenda est a domino, qui cum infans vel furiosus sit, eam concedere non potest.

OBJ. (3) *L. 60. h. t.* ubi procurator generalis transigere non potest. Conf. *L. 1. pr. Et §. 1. Proc. caes.*

RESP. Agitur ibi de procuratore generali, non ad omnia bona, sed ad omnes lites, hic sane transigere nequit, quia non curat litem qui eam remittit. *L. 7. C. Transact.* De tali autem ibi agi patet, tum ex rubrica, quæ loquitur de procuratoribus ad lites, tum ex verbis; proponit enim procuratorem, qui cum ad lites gerendas datus est, *transactione decidit lites*, & tum ait, dominum, si ratam non habuit, *non posse repelli ab actionibus*, quas mandaverat, *exercendis*.

OBJ. (4) *L. 60. Mand.* Ubi procurator cum libera pro lubitu alienare potest; quod procurator bonorum nequit. *L. 16. C. h. l. 19. C. cod.*

RESP. In *d. l.* duplex mandatum est; (1) Universale in verbis: *concedo tibi de omnibus meis ut vis negotiari*, (2) speciale; in his verbis: *sive vendere vis, sive pacisci, sive emere, sive quodcumque operari, ut domino omnium meorum*: Adeoque facultas alienandi procuratori non competit ut universali, nec ut procuratori cum libera, sed vi specialis mandati: Neque tunc quoque pro lubitu, *sed quatenus res ex fide agenda esset. d. l. 60. in f.*

JURE CANONICO pariter incognitus est procurator cum libera qui majorem facultatem agendi habeat quam procurator universorum bonorum. Neque ullibi id eo jure constitutum apparet.

OBJ. *c. 4. Procur. in 6.*

RESP. in *d. c. 4.* non opponuntur procurator omnium bonorum, & cum libera, sed procurator *generalis ad agendum vel defendendum*, & procurator cui *bonorum vel causæ administratio* est concessa. De *illo* agitur in *pr. d. c. 4.* Et recte asseritur, eum non transigere &c. posse, quia aliud est agere, aliud transigere, adeo ut transactione ab agendo desistatur, idque egregie convenit cum jure civili, ubi ille cui causæ actio est mandata, *L. 7. C. transact.* sive qui generaliter ad lites datur, *L. 60. h.* transigere nequit, sed aliud speciale mandatum requiritur. De hoc autem agitur in *fin. d. c. verb. administratio Et.*
quæ

quæ vox generalis non tantum ad agendum, sed ad omnes actus judiciales & extrajudiciales pertinet. Hic ergo non opus est speciali mandato ad transigendum, nam hæc potestas concessa videtur, si omnium bonorum, vel saltem hujus causæ administratio concessa sit. Sive addita sit vox libera, sive non addita; quia ipsa vox administratio generaliter posita significat liberam, adeoque uberius interpretationis saltem causa id adjicitur. Unde apparet nihil differre hanc constitutionem juris Canonici a Jure Civili, quo procurator bonorum omnia agit, quæ ille, qui cum libera datus est. *Vid. pr. h. q.* Etsi vero quod in fine dicitur, cum, cui causæ administratio (non causæ actio ut in *L. 7. C. de transact.*) concessa est, transigere posse, jure civili expressum non sit, tamen nec repugnat ejus rationibus; & interpretatione juris Canonici saltem hic confirmatur: nam ubi dubium est jus civile, ex jure Canonico explicari debet. *sup. pag. 12.*

Qv. II. *An charta blanca a procuratore exhibita sit legitimum mandatum?*

NEG. Idque usu ac praxi obtinere ait *Carpz. Tit. 5. art. 1. n. 110. Laut. p. Boer. dec. 274. n. 3. seq. Berl. p. 1. concl. 14. n. 9. Marc. dec. Delph. 66. verb. 990. n. 3. seq.* & jure Saxonico expresse constitutum tradunt *Carpz. Et hinc non Berl. dd. ll.* Adeo ut scripta in tali blanceto contra dominum nihil ^{sufficit} probent, nec quidquam in ejus præjudicium operentur. *Berl. d. l. n. 94. charta blanca. Carpz. p. 1. c. 17. def. 42. n. 12. seq.* Neque enim hoc casu legisse contenta præsumitur, indeque obligari non potest. *Carpz. dist. dec. 237. n. 19. p. 1. c. 17. d. 42. n. 11. seq.*

OBj. Quod subscribens in genere in omnia ea consensisse videatur quæ chartæ inferi possunt; *Carpz. d. dec. 237. n. 9. seq.* (ubi a se ipso dissentire videtur) adeo ut etiam ea quæ specialis mandati sunt, a procuratore inferi possint. *dist. dec. 237. n. 9. Et p. 1. dec. 28. n. 1. Et 11.*

RESP. Regula falsa est, nemo enim subscribens consentit in ea quæ non legit, nedum quæ nondum scripta sunt; *dist. const. 17. def. 42. n. 12. seq. Clar. §. testam. 14. n. 1.* inprimis propter periculum quod ex hujusmodi illimitata agendi potestate imminere subscribenti potest. *Boer. dec. 274. n. 4.* *Carpzovius* ergo intelligi potest & debet de casu, ubi subscribens sciens & consentiens compleri mandatum, chartæque inferi passus est, *Proc. dist. Art. 1. n. 112.* Nam ipse in eadem decisione 273. n. 19. ait subscribentem non præsumi relegisse ea quæ in charta blanca scripta sunt, indeque non obligari.

Exc.

Exc. (1) Si ex subscriptione de voluntate domini constet, ut si subscriptum sit zum Bersahren, nam tunc verum mandatum est, *Carpz. Tit. 5. art. 2. n. 7.* & licet alia requisita mandati judicialis deficiant, tamen ideo datur charta blanca, ut suppleri possint quæ deficiunt. At, hoc casu tantum ea peragit procurator, quæ in subscriptione expressa sunt, non ergo quæ vel non sunt expressa, vel specialis sunt mandati *Carpz. dist. dec. 237. n. 7. Et 13. §. q. Proc. t. 5. art. 2. n. 7.* & si de rato cavere velit. *dist. dec. 237. n. 7.*

Exc. (2) Si cum charta blanca generaliter subscripta, & ejus vi atque potestate plurima gesta sint, postea a subscribente compleatur, & integrum ei mandatum inseratur, vim ratihabitionis habet, qua confirmantur ea quæ hactenus gesta sunt; ita ut adversarius defectum mandati, adeoque nullitatem, allegare non possit. *Berl. d. l. n. 94. Carpz. dist. art. 1. n. 112.*

Qv. III. *An verus procurator quoque de rato cavere debeat?*

Laut. p. 66. verb. Si aliquid **N**EG. Si omnia mandati requisita adsint: *L. 1. C. h.* nam per mandatum relevatur satisfactione, utpote cum plus sit in mandato quam in ratihabitione.

requisitum. Et. **OBJ.** (1) *L. 39. §. 1. l. 33. §. 3. Proc.* ubi omnis procurator ita cavere debet.

RESP. Excipe si certum sit mandatum *dd. ll.*

OBJ. (2) *L. 5. §. 18. Nov. op. munc. L. 13. pr. Eod. L. 40. §. 1. h.* Ubi etiam verus procurator de rato cavere debet.

RESP. Explicatur hoc in *L. 20. ff. rem rat. hab.* ubi tantum in quibusdam stipulationibus *si vicem repraesentant actionum* de rato cavere debet procurator. Uti igitur in actionibus non cavet, si verum & legitimum mandatum adest, ita nec in stipulationibus: Sed tum deum, ubi vel nullum mandatum, vel saltem dubium est, an mandatum ad eos casus pertinere voluerit dominus, iis enim casibus admittitur sub cautione de rato. *Vid. q. 10.*

Qv. IV. *An procurator cavens de rato admittatur in iis, quæ alias speciale mandatum requirunt?*

Laut. p. 66. verb. etiam in illis. **A**FF. Si de speciali mandato dubitetur, *L. 66. §. 1. SC. Treb. uti. si sit presuntum, vel ab uno teste saltem probatum. Wurnf. t. 5. O. 18. L. 26. pr. Min. Bald. ad L. si Maritus C. Mand. Conf. quæst. preced.*

Secus

Secus vero si constet non esse specialiter mandatum. §. *fin autem Inst. de Satisd. Wurnsf. d. l.* Vid. tamen *q. 11.*

OBJ. *L. 66. §. 1. versf. sed dicendum SC. Treb.* Ubi hæres non tenetur restituere hæreditatem procuratori, de cujus mandato dubitatur, etsi caveat:

RESPONDERI solet, agi ibi de negotio extrajudiciali, scil. restitutione hæreditatis, quam hæres alii quam fideicommissario restituere, uti debitor alii quam creditori solvere, non tenetur; Nisi is mandatum probet. *L. 12. ff. de Solut. arg. l. 34. §. 3. 4. ff. Eod.* Sed ea non sufficere videtur, quia textus agit de restitutione in judicio petita: *Verior responsio est, agi ibi de hærede, qui non vult adire hæreditatem, & si procurator fideicommissarii id desideret, & quia suspectum mandatum dicitur, caveat: Nam hæc cautio non sufficit, ut possit adigere hæredem, ut adeat hæreditatem: Si vero ultro hæres adiit, omnino cautio admittitur, & hæres cavens hæreditatem restituere tenetur.*

Qv. V. *An Dominus post sententiam gesta a falso procuratore rata habere possit?*

RESP. In suum præjudicium potest, *L. 3. §. 1. Rem. rat. hab. L. 1. Laut. §. C. Quib. res jud. quia suo juri renunciat l. 3. C. quom. & quand. 66. verb. jud. Non vero in præjudicium adversarii: Nam cum gesta a tali procuratore sint ipso jure nulla, l. 27. pr. ff. l. 24. C. h. vitiumque semel contractum, indeque jus, ut ajunt, nullitatis adversario quæsitum sit, illud facto adversarii auferri nequit, *arg. l. 11. R. §.**

OBJ. (1) Quod nihil deficiat hoc casu præter consensum, quem supplet ratihabitio. *L. 16. §. 1. Pign.*

RESP. Sed tum ratihabitione sua non potest jus alii jam quæsitum tollere. Vid. omnino *Becc. Conf. 66. n. 25. Alex. Conf. 110. n. 3.*

OBJ. (2) *L. 56. de jud.* Ubi falsi procuratoris gesta, si dominus ratihabuerit, retro in judicium deducta videntur.

RESP. Agit de eo, qui ratum habet post litem contestatam, (non post eam finitam) ibi enim lis pendet, nec dum jus quæsitum est: Patet hoc quoque ex verbis, *videtur vero res in judicium deducta, judicium ergo adhuc supponitur.*

INST. (3) Imputet sibi alter, quod non contradixerit.

RESP. (1) Potest b. f. existimasse esse verum mandatum. (2) Non

Cocq. J. C. P. I.

M m

renit-

remittit qui errat, l. 23. *Alq. haer.* nec poenae fingenda extra leges: Secus ergo omnino est, si sciverit, ne contradixerit.

Hodie quoque ita observari, dubitandum non est. Vid. *Myns. i. O. 44. Struv. h. §. 27. Zæf. h. n. 7. Perez. C. h. n. 13. Treutl. h. §. 4. l. 6. Rot. Rom. Dec. 13. Et 149.* Idque jure Sax. quoque receptum. *Dan. Moll. Sem. l. i. c. 18. & ad Const. El. Aug. p. 2. c. 15. Conf. Myns. i. O. 44.*

DISSENTIUNT plurimi, *Bellarm. dec. 29. Theaur. dec. 7. Gail. i. O. 47.* ubi præjudicium Camera affert. Sed cum aperta sit ratio juris, non debet unum præjudicium erroneum attendi, vel ad alia extendi per l. 39. ff. de LL.

Qv. VI. *An. plures procuratores dari possint, ut simul agant, & quid de jure Canonico?*

Laut. p. 68. verb. Plures etiam a pluribus.

RESP. Plures quidem procuratores ab uno domino vel pluribus omni jure dari possunt, l. 24. §. p. *Adm. tut. l. 37. §. i. h. l. 5. §. p. in f. jud. solv.* cum una tantum lis sit, & plures procuratores pro una parte & persona. At agere simul actu non possunt, quia natura impossibile est, ut omnes simul loquantur, *dist. l. 24. §. f.* Quis ergo? Tres distinguendi sunt casus, (1) si duo *in solidum* (quod & fit, si quis utrumque eorum constituat. *Myns. i. O. 47.* ubi de praxi Camerae) dati sunt, melior est conditio occupantis, adeo ut uno jam agente alter excludatur, quia unus jam litis dominus factus est, l. 32. h. arg. l. 4. *In rem vers. c. 6. vers. Secus Et c. h. t. in 6. c. 14. x. h. ibique Gonzal. Myns. d. l.* In dubio autem in solidum constituti censentur. *Carpz. i. Dec. 26. n. 8. 10. seq.* (2) Si duo eodem tempore *junctim* dantur, unus utriusque nomine agit, *arg. d. l. 24. §. f. d. c. 6. pr.* & sic quicquid unus loquitur, utriusque nomine fieri videtur. (3) Si *diversis temporibus* dantur, posterior præfertur, l. 37. §. f. h. quia posteriori mandato prius revocatum censetur, *ibid. Carpz. i. d. 26. c. 14. X. proc.*

Jure Canonico nihil mutatum est, nam dicitur saltem in *c. 6. h. t. in 6.* quod duobus junctim datis unus sine altero admitti non debeat; Hoc non ita intelligendum est, quasi omnes simul loqui, sed quod unus utriusque & communi nomine agere debeat.

Qv.

Qv. VII. *An plures rei unum procuratorem dare debeant in communibus judiciis?*

NEG. Adeo ut ne possint quidem, etsi velint. *L. 42. §. p. ff. h. t.* Licet enim communis causa videatur, tamen inter se contendunt quoque, cum adjudicationes & condemnationes mutuae fiant, quod per unum expediri citra prævaricationis crimen nequit. *Laut. p. 68. verb. Non etiam ab uno.*

Obj. *L. 48. ff. Fam. Erc.* Ubi unus dari potest.

RESP. Agit de unius partis pluribus hæredibus, qui cum in hoc iudicio nihil inter se contendant, sed unius partis vices sustineant, unum communem procuratorem constituere non modo possunt, sed &, ne in plures partes iudicium scindatur, debent. *Carpz. p. 1. dec. 26. n. 1. & 2.*

Qv. VIII. *An infames jure Civili possint esse procuratores?*

NEG. Quia jurare procuratores debent, eorumque fidei ac conscientia res agenda committitur, fides autem & conscientia infamium suspitione laborant. *Laut. p. 68. verb. Infames Jur. Can. & Cameral.*

Obj. *§. f. Inst. de Exc. ibi: eas vero exceptiones, quae olim procuratoribus propter infamiam opponerentur, conquisere sancimus.*

RESP. Ibi non constat de infamia, sed lis movetur, quæ suspenditur, & procurator interim admittitur, donec illa infamia appareat; prout additur ea ratio, *Ne dum de his altercatur, ipsius negotii disceptatio protoletur. dist. §. f.*

De J. Can. & Camerali certum est infames non admitti. Vid. *Laut. l. Gail. 1. O. 45. num. 8.* Quod & generali & praxi receptum est. *Brunn. ad W. h. q. 24. Gail. d. 1.*

Qv. IX. *An reus in criminibus, quae penam corporis inferunt, post litem contestatam procuratorem dare possit?*

NEG. Nam in genere dicitur in *L. 1. An per al. L. 11. §. 2. Adult. Dissent. & l. p. §. 1. Pub. jud.* quod in criminibus, quorum pœna est relegatione major, non admittatur procurator: Ratio additur in *l. 1. Nisi reus & 2. ff. requir. vel abs. l. 1. ff. & l. 1. C. c. req. reis.* quia absens per lit.

M m 2

con-cont.

condemnari non potest, (neque enim inaudita causa aliquis condemnatur, *Goth. ad d. l. 1. Conf. l. 6. C. Accus. Paul. 5. Sent. 35. §. 1.* Neque etiam executio fieri in corpus absentis potest.) Interveniente autem procuratore, & iudicio peracto, condemnandus esset cum summo rei praeiudicio. *arg. l. 10. §. 5. Quaest.* Sed & ex vultu, voce, trepidatione &c. causa cognoscitur, *l. 10. §. p. ff. Quaest.* quae praesentiam requirunt.

Exc. (1) A contumacia defendi absens per procuratorem potest, & allegari possunt causae absentiae, propter eam enim absens quoque damnari potest, *l. 1. l. 2. C. req. reis. l. p. §. 1. publ. jud.* (ita ut bona annotentur, & fisco vindicentur intra annum. *ad. ll.*) Non innocentiae, seu in causa principali, in qua non potest, de qua est *l. 71. h. l. p. §. 1. Publ. jud. l. 3. C. Accus. l. 1. §. 3. seq. Req. reis.* quod hodie obtinet, *Struv. h. §. 33. Carpx. p. 3. q. 105. n. 64.* (2) Si poena est relegatione minor, & v. g. pecuniaria; nam tunc absens quoque in causa principali condemnari potest, proindeque & procurator intercedere, quo pertinent *l. 5. pr. poen. l. 1. An per al. l. 33. h. l. 3. C. accus. Struv. d. l. Brunn. ad l. 3. C. Accus.* (3) In crimine laesae majestatis, *l. f. Maj. Extrav. ad reprimendum & castrationis crimine; L. 4. Sicar.* nam haec causae sunt, in quibus ex analogia juris communis executio in effigie facienda est: Hinc in Gallia, ubi ex omni capitali crimine absens condemnari, & executio in effigie fieri potest, procurator quoque admittitur. *Robert. l. 1. Rer. jud. c. 10.* Addunt (4) Parentes quoque in capitalibus sine mandato pro defensione filiorum admitti sub cautione: *Arum. 1. Dec. 7. Nebelkr. dec. 20. p. 251. Carpx. d. q. 105. n. 81.* Quod ita in causa homicidii observatum memini. Alii dissentiunt apud *Mull. ad Struv. d. §. 33.*

OBST. *l. 13. C. l. Jul. adult.* ubi dicitur quod adultera, inchoato contra eam praesentem crimine, etiam absens in numerum reorum recipi possit. *Conf. L. 15. C. eod. l. 10. publ. jud.*

REP. Adultera absens inter reas quidem recipi potest, *d. l. 13.* adeoque & citari, *l. 1. C. req. reis.* sed condemnari in causa nequit, *l. 11. §. 2. ff. Eod.* adeoque nec defendi. *l. 11. §. 2. Adult.*

Hodie quoque haec ita obtinere ex allegatis autoribus apparet: *Conf. Tit. de Adult. q. 10.* De relegatione dubium videtur, an ad eam avertendam procurator quoque pro absente reo intervenire possit? Quod plurimi negant, idemque quod in corporalibus poenis statuunt per *l. 1. ff. An per al. ubi solae pecuniariae excipiuntur. l. p. §. 1.*

p. §. 1. ff. *Publ. jud. l. 5. pr. ff. de Pœn. Hillig. ad Don. l. 18. c. 10. lit. E. Fachin. Lib. 1. c. 26.* At alii hodie procuratorem admitti tradunt. *Struv. h. §. 33. Carpz. p. 3. q. 105. n. 77. Conf. tit. de injur. q. 11.*

Qv. X. In quibus causis speciale mandatum requiratur?

RESP. In omnibus illis, quæ non pertinent ad administrationem negotiorum vel bonorum, aut si alias sit res magni momenti. Ea enim commissa non censetur. Requiritur ergo speciale mandatum. *Laut. p. 68. verb. Speciale mandatum.*
 (1) Si negotium excedit fines administrationis, ut (α) in alienatione *l. 10. Mand.* (β) in restitutione in integrum, quia ibi non de gerendis negotiis agitur, sed potius de gestis rescindendis, *l. 25. §. 1. Min. Myns. 2. O. 26. Et Conf. 53. n. 1. Mev. p. 5. dec. 79.* Neque procurator factum domini sine speciali ejus mandato impugnare potest. Vid. *Mull. ad Struv. h. §. 34.* Sufficit vero in genere restitutionem mandatam esse, etsi non sit additum ex qua causa. *Wurm. 1. O. 3. (γ) In litis renunciatione*, quia non est pars administrationis: *c. 32. in f. x. Off. Deleg. Carpz. Proc. t. 5. art. 2. n. 26.*

(2) Si res in bonis non sit, v. i. si (α) agatur de exhibitione liberorum, *l. 40. pr. h. Hillig. ad Don. l. 18. c. 22. kk. vel (β) de fama*, uti si quis tanquam suspectus tutor conveniatur, ad hanc causam procurator universalis datus non censetur. *Bach. ad W. h. in f. Umm. Disp. 3. n. 36.* Vel agatur (γ) de præjudicio animæ, ut in præstatione jurisjurandi; Vid. *Laut. h. Gail. 1. O. 83. Myns. 2. O. 53.* atque hinc quarta (hodie tertia *Laut. p. 39. pr.*) dilatio non nisi ab eo peti potest, qui speciale mandatum habet, quia petitur præstito juramento. *Auth. At qui cæpit Et c. C. de Prob. Treutl. h. §. 8. l. e. Gail. 2. O. 91. n. 10.* An ejus prorogatio quoque? Vid. *Treutl. dict. §. 8. l. f.* Sed & huc pertinet (δ) instrumentorum recognitio, non tam quia instar confessionis, est, quæ non facile admittitur sine domini mandato; *Berl. p. 1. Concl. 44. n. 8. Carpz. de Proc. tit. 5. art. 2. n. 29.* quam quia nec ea res in bonis est; agitur enim de inspectione instrumenti, & declaratione scientiæ & conscientiæ, quæ & jurejurando sæpe explicanda est.

Præterea (3) sunt quædam, in quibus speciale quidem mandatum non requiritur, sed tamen nec generale sufficit, admittitur autem cautio de rato, etsi constet specialiter mandatum non esse, ut in operis novi nunciatione, *L. 5. §. 18. Oper. Nov. nunc. & damni infecti cautione. L. 40. §. 1. h.*

Pertinent enim utique ad bona tuenda & administranda, sed cum facile dubium videri possit, num dominus de his causis cogitaverit, vel futurorum quoque cautelas comprehendi voluerit, nec res modici præjudicii sit, respectu nunciati vel ejus cui damni infecti caveri debet, hinc non cogitur ille vel desistere ab opere, vel cavere ad nutum procuratoris, nisi caveatur de rato. *dd. ll.*

Non vero requiritur (4) in juramenti delatione, *l. 17. in f. de Juraj.* Nec in transactione. *Vid. sup. tit. transact. q. 3. & 4.*

Nec denique in reassumptione litis; nullibi enim speciale in hac causa mandatum requiritur, & omnino sub administratione contineri videtur, *Laut. p. 70. pr.* Sane procurator facilius poterit continuare litem coeptam, quam incipere. Et ad quid opus esset novo mandato hæredum, qui non possunt suo nutu lites coeptas deserere. Et hæc sententia saluberrima est ad amputandas tergiversationes & moras. (Quod vero hodie extra Saxoniam frustra disceptari videtur, utpote cum reassumptionis necessitas, si hæredum mentio in mandato fiat, sublata sit per *Rec. Imp. Nov. §. damit auch zum vierten. Mynf. 2. O. §4. Blum. proc. Cam. c. 76. §. 8. seq. Struv. §. 41. & 42. Laut. p. 70.*

Neque rationes *Carpzovii* in *Proc. tit. 5. art. 2. n. 15. & seq.* quicquam momenti afferunt. Ait enim (1) reassumptionem esse speciem aditionis hæreditatis.

RESP. Id neutiquam verum esse. *Aut* enim hæres tum jam adiit, & tum non amplius aditur reassumptione litis; *Aut* nondum adiit, & non potest procurator ejus nomine agere, qui nondum adiit; Sed nec ab eo speciale mandatum accipere; Verum aget in genere hæreditatis, vel hæredum nomine, donec certi hæredes adierint.

Ait (2) Mutata persona aliam litem videri, nec procuratorem amplius videri litis dominum. *l. 14. J. 27. ff. Exc. rei jud.*

RESP. Hoc plane negatur, si non alias mutetur persona, quam quod hæres succedat. Is enim eandem personam præsentat, & ideo nec causa, nec lis, quin nec instantia mutatur.

Not. Ad memorata tria capita omnia referri poterunt, quæ speciale mandatum requirunt, neque ea pro lubitu fingenda, sed pro regula tenendum: procuratorem universalem regulariter omnia agere posse, donec quedam a mandato universali excepta probentur: Causas specialis mandati alii recensent 102. alii 47. alii 24. apud *Mull. ad Struv. h. §. 34.* Qui ipse 39. admittit.

Qv. XI. *An procurator actoris debeat dominum suum defendere in reconventione?*

AFF. *L. 33. §. 4. h.* Nam cum in totam instantiam datus sit, omnino etiam in reconventionem datus videtur, quæ non minus ac exceptiones eadem instantia comprehenditur. *L. 4. tutel. l. 15. §. 1. h. l. 5. C. h. Wurm. 1. O. 5. 6. Struv. h. t. th. 33. l. 6. §. 3.* Quod quisque unum dat. *Laut. p. 69. verb. Ad agendum datus defendat.*

OBJ. *L. 17. C. h.* ubi non potest compelli defensionem subire absentis, sed sufficit, si fidem ad agendum datam impleat.

RĒSP. Non agitur de reconveniente reo sed alio & tertio, qui novam contra actorem instituit actionem; & queritur, an procurator, qui causam actoris contra v. g. Titium suscepit, eam suscipere teneatur contra quemvis alium, qui actorem convenire vult? Quod negatur d. l. quia non suscipit omnes rei causas; & aliud iudicium aliusque processus est; Secus ergo est, si ipse reus reconveniat actorem in eodem iudicio, quod hic suscipit.

Qv. XII. *An etiam procurator in rem suam dominum debeat in reconventionem defendere?*

AFFIRM. Regulariter *l. 33. §. f. h.* Vid. *quæst. præced.*
EXC. (1) Si ex necessitate factus est, *dict. l. 33. §. f.* ut si in iudicio communi dividendo nomen alicui adjudicetur, tunc enim ille ex necessitate constituitur procurator in rem suam: Hic ergo, licet actionem suscipere oporteat, non tamen defendere alterum vicissim conventum tenetur: Cum enim ex necessitate fiat procurator, non ultra tenetur quam est necessitas, quæ est in sola causa quam ex cessione suscipere tenebatur. *d. l. 33. l. 34. h.* (2) Si quidem ultro suscipit, sed ex causa onerosa, nam insigni damno afficeretur procurator, pretiumque perderet, si ipse respondere, & damnatus solvere quoque quod reus petiit teneretur: Accedit quod in ipsum dominum agi debere dicatur *in dict. l. 34.*

OBJ. *L. 70. ff. h.* ubi procuratores in rem suam etiam ex necessitate constituti defendere tenentur.

RĒSP. Ibi hæredes quidem tenebantur ex fideicommissio cedere, ast non fideicommissarius ita accipere; & sic necessitas non erat a parte accipientis, (nam ille ultro accepit fideicommissum indeque procurator in rem suam constituitur) sed a parte cedentium scil. hæredum, qui fideicommissio cedere debeant.

Hinc

Hinc apparet aliud esse si fideicommissarius non sua voluntate agnoscat fideicommissum, sed ex adjudicatione. *Brunn. ad l. 70. h. Sand. de Act. c. ff. l. 10. n. 1. seq.*

Qv. XIII. *An negligentia procuratoris noceat domino?*

Laut. p. 69. verb. Nam negligentia. **A**FFIRM. quoad præjudicium causæ, quia procurator est dominus litis, & sibi imputare debet is, qui tali procuratori sua negotia committit. *l. 23. in f. Min. l. 7. in fia. ff. Inst. Act. Carpz. p. 1. c. 1. d. 22. l. 10. C. proc.* hinc si procurator neglexerit terminum fatalem appellationis seu leutationis, domino id nocet. *l. 1. §. f. Quand. app. Carpz. p. 1. Const. 1. def. 22.* Neque sententia, & quicquid a procuratore gestum est in causa, rescindi a domino potest. *l. 10. C. Proc.* sed dominus regressum habet contra procuratorem. *Carpz. d. l.*

Non vero nocet (1) quoad pœnam personæ procuratoris injunctam, ut si propter contumaciam pœna ipsi dictata sit, de quo est *L. un. §. 2. si quis jus dic.* nam hanc solus procurator solvit. *Vid. Mev. p. 7. d. 118.* Nec (2) si fines mandati egressus est procurator, hæc enim non est procurator. *dict. l. 10. Mev. p. 5. d. 269.*

Hodie itidem in causa principali domino nocere negligentiam procuratoris ait *Carpz. d. l. def. 22.* Nam hodieque consensu domini fit litis dominus. *R. I. 1600. §. nachdem auch. Brunn. ad l. 23. h. Gail. 1. O. 74. Et late Dd. apud Mull. ad Struv. h. §. 35. lit. a Mev. p. 3. dec. 29. Et ad Jus Lubec. l. 5. t. 2. art. 6. n. 10.* indeque quicquid ibi gestum est, perinde, ac si a domino gestum esset, haberi debet. Atque ita *Facultas Viadrina Resp. an. 1696.* & ita in contradictorio judicatum est in Curia Halberstadiensis d. 28. Maji 1705. in caus. Kükeri c. Leporin, *Add. Gail. 1. O. 45.*

Si vero per negligentiam advocati procurator causæ præjudicium facit, huic datur regressus contra advocatum. *Mev. p. 6. d. 197.*

Qv. XIV. *An dominus propter negligentiam procuratoris resituatur in integrum?*

Laut. p. 69. verb. Quin nec regulariter in integr. **N**EG. regulariter (1) per *l. 10. C. h.* Ubi dicitur rescindi non debere sententiam. Quia nemini, nisi quando iusta restitutio nis causa est, his remediis succurritur, *l. f. ff. de Min.* uti si dominus minor sit, *L. 13. §. f. C. Judic.* secus ergo in cæteris. Neque (3)

(3) culpa procuratoris, cui mandavit dominus, est iusta causa restitutionis, quia sibi imputare debet, quod tam negligentem procuratorem elegerit. Idque (4) ita communiter Dd. tradunt, *Mev. p. 3. D. 29.* ubi affert rationem, quod dominio competat remedium ordinarium mandati contra procuratorem ad damna, & id quod interest; non ergo locum esse extraordinario inde concludit *Mev. §. Lub. 5. t. 2. art. 6. n. 13. H. Piff. 1. q. 36. n. 1. seq. Mart. proc. t. 20. §. 4. n. 71. seq. ibique Dd. Menoch. Conf. 380. Klock. V. 1. Conf. 37. n. 123.* Quamquam in praxi contrarium receptum videatur in casu quo procurator non est solvendo; *Christ. V. 2. dec. 109. n. 10. seq. H. Piff. d. q. 36. n. 7. Carpx. p. 1. Conf. 1. d. 23. ibique late Dd. Gail. 1. O. 45. Groenw. ad d. l. 10.* Atque ita in Curia Halberstadiensis iudicatum est in causa Schirstedt c. Krosck. d. 28. Maji 1705. & 15. Apr. 1716. Conf. *Carpx. proc. t. 5. a. 7. n. 73. Mart. d. l.* At in casu, ubi solvendo est procurator, restitutio denegata fuit in causa Bauers & Bertram c. Wiperman. d. 21. Jul. 1707.

OBJ. (1) *L. 1. §. f. Quand. ap. ibi: difficile est, ut hic audiatur.*

RESP. Inde potius regula nostra probatur, non restitui dominum regulariter, sed sunt quidam casus excepti, ut si adversarius cum tuo procuratore colluserit. *L. 8. §. 1. Mand. L. 7. §. 9. de dol. Vel alias dolo egerit adversarius. L. 3. §. 1. de eo per quem fact. Vel si locupletior factus ille sit. arg. L. 206. R. §. Struv. Ex. 7. th. 35.* At interim non differtur executio. *Struv. Ex. 8. th. 7. Mev. p. 7. d. 274. n. 6. & 7.*

OBJ. (2) Quod detur etiam restitutio ex clausula generali quoties iusta causa est *L. 1. in f. Ex quib. caus.*

RESP. Non hic est iusta causa, quia sibi debet imputare, quod talem procuratorem elegerit. Quin e contrario publice interest, ne lites sint immortales.

Regula ante proposita vera est, & denegatur restitutio ob negligentiam procuratoris etiam intuitu fisci, *Sfort. Odd. p. 1. q. 3. a. 13. n. 85. seq.* atque ita Curia Halberstadiensis iudicavit in causa Fisci c. das Amt Westenburg. d. 3. Febr. 1693. & 27. Sept. 1694.

Qv. XIV. *An procuratoris confessio erronea noccat domino?*

AFF. De errore juris: Non vero de errore facti: Sed hic (1) durante lite revocari potest per text. expr. in *L. 7. C. Jur. & fact. ign. L. 2. L. 3. C. Error. adv.* Modo (2) absentibus clientibus confessio fiat: Et (3) error probetur *c. 3. X. de Confess.* Si vero clientes presentes intra triduum non contradicunt, allegata haberi debent, ac si ab ipsis dominis proferrentur. *L. 1. C. de Error. adv. L. 3. Eod. ibique Brunn.* nedum si res iudicata sit *Gonz. t. 1. pag. 326. n. 4. & 6.*

At erronea confessio revocari potest (1) Quando cliens certat de damno vitando, & alter de lucro captando. *Besold. p. 3. Conf. 108. n. 45.* Vel (2) si confessio non est verosimilis. *Surd. dec. 291. n. 28.* Vel (3) adversarius fuit causa erroris. *Castrenf. ad L. 7. C. Jur. & fact. ign.* Vel (4) confessio est ultra fines mandati. *arg. l. 10. C. procur.*

NOT. Sed & si presens cliens fuerit, & finitum quoque sit negotium, tamen ex iusta causa contra hunc errorem restitutio in integrum dari ait *Fab. C. L. 2. t. 6. def. 1. arg. L. 1. in f. Ex quib. Caus. maj.* Quod indubie, & ex communi quoque *Dd.* sententia verum est, si procurator non sit solvendo. *Vid. sup. q. 13.*

QV. XV. *An procurator teneatur appellare?*

Laut. p. 69. verb. Sicut sententia appellare. **R**ESP. Appellare, seu apellationem interponere indistincte tenetur; *L. 17. C. Procur.* etsi enim in mandato exprimi non soleat nomen iudicis ad quem appellatur, tamen interpositio apellationis fit coram iudice in mandato expresso, & pars est prioris instantiæ, quæ quidem finitur sententia, sed ea per apellationem suspensa hic ultimus ejus instantiæ actus est, & ejus quædam appendix. *c. p. in f. x. h.*

OBJ. l. 31. §. 2. Neg. gest.

RESP. Loquitur de procuratore, qui litem a reo fere condemnato desertam defendit, hic ne quidem appellare tenetur, quia frustra esset, causa jam deperdita.

NOT. Appellare procurator tenetur, non vero remedia extraordinaria revisionis, restitutionis &c. interponere. *Mev. L. 5. dec. 270.*

Num vero procurator apellationem interpositam prosequi teneatur? magis ambigitur. Equidem videtur id ex forma mandati decidendum esse, ut, si illud ad totam causam datum, vel generale vel indefinitum saltem sit, plane teneatur; *l. 2. ff. An per al.*

Etsi

Et si enim *d. l. 2.* videatur agere de eo, qui rationes appellationis jam reddidit, atque alteram instantiam jam cepit: tamen & intelligi potest de rationibus mandati jam redditis. *arg. l. un. in fin. ff. si pend. app.* Iure ergo civili magis videtur procuratoris esse, totam causam absolvere, nisi mandatum ad primam instantiam restrictum sit; ut si iudex primæ instantiæ nominatus sit.

Cæterum jure Can. res decisa est, ne teneatur procurator appellationem prosequi. *c. p. in f. x. h.* Quod usu fori, imprimis quia hodie mandato nomen iudicis exprimi, adeoque restrictum illud esse solet ad illam instantiam, receptum est. *Mev. d. l. Reluff. de Appell. art. 1. Gloss. 2.*

Qv. XVI. *An procurator rei, quia satisdedit, si nolit defendere, præcise teneatur ad factum, an sufficiat committi stipulationem?*

PRIUS AFFIRM. *L. 8. §. f. L. 11. seqq. L. 35. §. f. h.* ne decipiatur is cui satisdatum est. *L. 43. §. f. h. l. 5. C. h.* *Laut. p. 69. verb. ad finem perficiat.*

OBJ. *L. 43. §. f. l. 45. pr. h.* ubi ex stipulatu tantum agitur.

RESP. Agit de procuratore actoris reconventi, non rei; (nam in *dict. §. f.* procurator actor dicitur.) Cæterum referuntur in *dd. ll.* trium Ictorum sententiæ, Aticilini in *d. l. 43. in f.* Labeonis, *ibid.* & Sabini in *L. 45. pr. h.* & ultima probatur, (quia prætor in *d. l. 8. §. f.* tantum de procuratore rei loquitur.) Duplex autem remedium contra actoris procuratorem datur; tum ut denegetur ei actio, *d. l. 43. §. 4.* tum ut ex stipulatu conveniatur. *d. l. 45. pr.*

INST. Quod in obligationibus faciendi tantum agatur ad id quod interest.

RESP. Hoc inter privatos verum est, quia speciem servitutis arguit, & libertati adversatur, alterum in alterius facta & actiones ipsas jus habere. At hic prætor iudicii tuendi causa cogit; Magistratui vero in cives & liberos homines quoque jus cogendi competit.

Qv. XVII. *Cur defensor absentis actoris ante litem contestatam petente in reali actione de rato cavere debeat, non vero in personali?*

N n 2

RESP.

Lant. p. 70. verb. Defensor absentis in reali &c.
RESP. Si agitur actione *reali*, & v. g. rei vindicatione, ipsa res præcise præstari debet, hanc vero nemo nisi dominus præstare potest, & si dominus reversus eam jure suo vindicaret, elusorium redderetur iudicium, *L. 40. §. 2. & 3. h.* adeoque non aliter cum effectu iudicium obtinebit, nisi procurator de rato caverit, *d. l.* In *personali* vero actione, ut in interdictis &c. non præcise de re agitur, sed de eo quod interest, quod procurator solvere potest, neque dominus reversus illud repetere, eoque iudicium frustratorium reddere poterit. *L. 45. §. f. h.*

LIB. III. TIT. IV.

QUOD CUJUSQUE UNIVERSIT.
NOMINE ETC.

QV. I. *An proprium municipis suffragium ei proficit in electione Syndici?*

Lant. p. 70. verb. Sed non proprium.
AFF. (1) per *L. 4. h. t.* (2) quia jus liberum suffragii habet, quod quo minus sibi ipsi dari possit, nullibi prohibetur: Idque (3) in causis quoque imperii ita receptum, nam in electione Regis Romanorum quoque unusquisque electorum suo se suffragio nominare potest: *B. Par. Jur. publ. c. 8. §. 11.*

OBJ. arg. L. 4. de iur. l. 5. Off. præsid. Ubi nemo se ipsum tutorem vel iudicem eligere vel dare potest.

RESP. Neque in nostro casu Syndicus se ipsum dat vel eligit, sed eligitur a parte majore, comprehenso proprio suffragio.

QV. II. *An Syndici in dubio ad omnes lites etiam futuras videantur constitui?*

Lant. p. 71. verb. quas omnes.
AFFIRM. Si sunt universales: *L. 6. §. 1. L. 1. §. 1. h.* Nam generali dispositioni tamdiu insistitur, donec quædam excipiantur. Vid. *q. seg.*
OBJ. L. 18. §. 13. ff. de Mun. & hon. Ubi Syndici comparantur cum illis, qui ad certam causam agendam vel defendendam eliguntur.

RESP. Non comparantur, sed potius disjunguntur, & asseritur, quod non tantum Syndici, sed etiam illi, qui ad certam causam agendam eliguntur, liberi sint a personalibus oneribus. (2) Textus intel-

